

**A Pannonhalmi Főapátság és a Rákóczi Szövetség közös
szervezésében**

X. Cultura Nostra Történelmi Vetélkedő

1. forduló

2010/2011

1. Ki az a személy, akinek neve nem hozható összefüggésbe egy összeesküvéssel sem

- A) Bátor Opos
B) Bonyha
C) Vata
D) János

2. Melyik rendre igaz az alábbi állítás?

A rendet II. András király a Barcaság területén telepítette le a kunok térítésére.

- A) Német lovagrend
B) Templomos Lovagrend
C) Jeruzsálemi Szent János Lovagrend
D) Máltai Lovagrend

3. Hogy hívták az esztergomi érseket, aki II. András király korában egyházi átok alá vetette az országot?

- A) Fülöp
B) Róbert
C) János
D) Miklós

4. Mikor került sor az alábbi törvénycikk módosítására?

Hogyha pedig mi, vagy az utánunk következő királyok közül valaki ezen mi szerzésünknek ellene járna valaha, ez a levél adjon szabad hatalmat mind a püspököknek, mind más jobbágyuraknak és országunkbeli nemeseknek mindnyájan és egyen-egyen, jelenvalóknak és jövődöbelieknek és az ő megmaradékoknak, hogy mind nekünk, mind az utánunk következő királyoknak minden hűtelenség szégyenvallása nélkül ellentállhassanak és ellentmondhassanak mind örökké.

- A) 1267
B) 1222
C) 1231
D) 1298

5. Mikor keletkezett az alábbi szöveg?

„...a magyarok ifjabb királya és erdélyi hercege és egész Szlavónia ifjabb hercege, tudtára adjuk mindazoknak, akik jelen levelünket megtekintik, hogy Magyarország összes nemesei, akiket királyi szervienseknek mondanak, hozzánk járulván, tőlünk alázatosan és hódolattal azt kérték, hogy őket Szent István királytól megállapított és elnyert szabadságukban megtartani kegyeskedjünk...”

- A) 1267
B) 1222
C) 1231
D) 1298

6. Ki volt ekkor Szlavónia hercege?

- A) Rosztiszlav
B) István
C) Béla
D) Szventszlav Jakab

7. Melyik etnikumra vonatkozik a következő részlet?

„és határozottan kötelezték magukat, hogy eltávoznak és visszavonulnak sátraikból és nemezből készült házaikból, és keresztény szokás szerint falvakban, földbe épített épületekben és házakban fognak lakni és tartózkodni...”

- A) besenyő
- B) kun
- C) kabar
- D) székely

8. Mely királyok törvényeiből idéztünk? (8-14. kérdés)

„...az Úr ...esztendejében...a tisztelendő érsek és püspök atyának, országunk báróinak, előkelőinek és összes nemeseinek tanácsával és hozzájárulásával, Fehérvárott, a mi székhelyünkön, az Úr jóvoltából megkoronáztattunk és a származás jogánál és rendjénél fogva az ország kormányzásába beiktatást nyertünk...-ban országos gyűlést tartván erős hittel megfogadtuk, hogy országunk nemeseinek a mi szent elődeink által adott jogait és kiváltságait, melyek az alább írt cikkelyekben foglaltatnak, sértetlenül meg fogjuk tartani.”

- A) IV. Béla
- B) II. András
- C) III. András
- D) III. Béla

9. „Királyi hatalmunknál fogva elhatároztuk, hogy mindenkinek álljon szabadságában vagyonát felosztani, feleségének, fiainak s leányainak és rokonainak vagy az egyháznak adományozni, és ezt halála után se merje senki érvénytelenné tenni.”

- A) Könyves Kálmán
- B) Szent István
- C) Szent László
- D) II. András

10. „Ha valamely izmaelitának vendégei érkeznek, vagy vendégségbe hí magához valakit, mind ő maga, mind az ő vendégei csak disznóhússal éljenek.”

- A) Könyves Kálmán
- B) Salamon
- C) I. Géza
- D) II. Béla

11. „Ha valakinek az Isten tizedt adott egy évben, a tizedik részt adja Istennek, és ha valaki a tizedét elrejtí, kilenc részt fizessen.”

- A) III. Béla
- B) I. Béla
- C) Szent István
- D) I. András

12. „Akik pogány szokás szerint kutak mellett áldoznak, vagy fákhöz, forrásokhoz és kövekhez ajándékokat visznek, bűnükért egy ökörrrel fizessenek.

- A) Könyves Kálmán
- B) Szent László
- C) I. Béla
- D) II. Géza

13. „Minden olyan birtok, melyet Szent István adományozott, illessen meg minden, természetes leszármazás szerinti utódot vagy örököst. Az olyan birtok azonban, amelyet más királyok adtak, (csak) apáról fiúra szálljon, s ha ilyenek nincsenek, örököljön a fítestvér, s ennek halála után fiait se zárják ki az örökségből.

- A) II. András
- B) Szent László
- C) Könyves Kálmán
- D) IV. Béla

14. „Azoknak a papoknak pedig, kik első és törvényes házasságban élnek, a béke megóvása és a szentlélek egysége miatt, ideiglenesen engedélyt adunk, amíg nekünk ebben az ügyben az apostoli szentatya tanácsot fog adni”

- A) Szent László
B) Aba Sámuel
- C) Könyves Kálmán
D) II. István
15. Ki volt a pápa a törvény keletkezésének idején?
A) VII. Gergely
B) II. Orbán
C) II. Szilveszter
D) XVI. Benedek
16. Ki a szerzője a Carmen miserabile című műnek?
A) Paulus Hungarus
B) Rogerius
C) Fulco
D) Adalbert
17. Kiket kiváltságolt az Andreanum?
A) szászok
B) bogumilok
C) székelyek
D) kunok
18. Melyik rend kolostoraiban temettette el II. András a feleségeit?
A) domonkos
B) ferences
C) ciszterci
D) pálos
19. Hol alapított II. András püspökséget a kunok megtérítésére?
A) Milkó
B) Macsó
C) Valkó
D) Barancs
20. Ki volt az a pápai legátus, aki a beregi egyezmény létrejöttében főszerepet játszott?
A) Márk
B) Jakab
C) Lajos
D) Máté
21. Hogy nevezzük azt a tartományt, amelyet IV. Béla veje, Rosztiszlav herceg birtokolt?
A) Kucsó
B) Szörénység
C) Macsó
D) Ozora
22. Ki volt az édesanyja Utószülött Istvánnak?
A) Gertrúd
B) Jolánta
C) Mária
D) Beatrix
23. Melyik rend szerzetesei voltak, akik elhatározták, hogy felkutatják a Magna Hungariában maradt magyarságot?
A) karmelita
B) ferences
C) kamalduli
D) domonkos
24. Hol született Szent Margit?
A) Klissza
B) Trau
C) Fehérvár
D) Spalato
25. Az alábbi püspökségek közül alapításának célját és idejét tekintve az egyik kakukktójás. Melyik ez?
A) Csanád
B) Szerém
C) Diakó
D) Brdo

26. Melyik az a ma Ausztriához tartozó tartomány, amelyen IV. Béla és Ottokár osztozott a Babenberg-ház kihalását követően?
- A) Karintia
B) Alsó-Ausztria
C) Felső-Ausztria
D) Stájerország
27. Ki vitte magával Prágába Szent István kardját?
- A) Kőszegi Miklós
B) Margit
C) Kőszegi Henrik
D) Anna
28. Hol került sor 1274-ben a Csák és a Kőszegi családok összecsapására?
- A) Veszprém
B) Föveny
C) Morvamező
D) Székesfehérvár
29. Ki volt a III. Andrást támogató esztergomi érsek?
- A) Lodomér
B) Nehemiás
C) Lőrinc
D) Jób
30. Melyik az alábbiak közül az a hatalmi jelvény, amely az országot, a földet jelképezi?
- A) kard
B) palást
C) jogar
D) országalma
31. Melyik kódexben található a Halotti beszéd és könyörgés?
- A) Tihanyi-kódex
B) Admonti-kódex
C) Pray-kódex
D) Apor-kódex
32. Ki a Deliberatio című mű szerzője?
- A) Alberik
B) Riccardus
C) Gellért
D) László mester
33. Hogy nevezzük az egyházi kiközösítést idegen szóval?
- A) arenga
B) athnamé
C) anafora
D) anathema
34. Melyik az a legmagasabb méltóság, amellyel a bizánci császár felruházta a későbbi III. Bélát?
- A) pátriárka
B) kaiszar
C) dózse
D) deszpotész
35. Melyik pápa közvetített Imre és András viszályában?
- A) II. Callixtus
B) VIII. Bonifác
C) III. Ince
D) V. Kelemen
36. A XII. században két hatalmi csoportosulás alakult ki Európában. A felsoroltak közül az egyik kakukktojás. Melyik ez?
- A) Jurij Dolgorukij
B) II. Roger
C) VI. Welf
D) Izjaszláv
37. Hol keletkezett Kálmán I. törvénykönyve?

- A) Szabolcs
B) Tarcál
- C) Esztergom
D) Fehérvár
38. Hol keletkezett Szent László I. törvénykönyve?
A) Szabolcs
B) Esztergom
C) Visegrád
D) Buda
39. Melyik püspökség alapítása köthető Szent Lászlóhoz?
A) Eger
B) Fehérvár
C) Zágráb
D) Nyitra
40. Válasszátok ki az alábbi monostorok közül a ciszterciekét!
A) Tihany
B) Kerc
C) Marosvásárhely
D) Bereg
41. Hogy hívták a II. Lászlótól és IV. Istvántól a koronázást megtagadó érseket?
A) Anasztáz
B) Sebestyén
C) Asztrik
D) Lukács
42. Ki a szerzője Szent István életrajzának?
A) Cerbanus
B) Szerafin
C) Heribert C
D) Hartvik
43. Kinek a szerzőségéhez köthető Zoerard-András és Benedek legendája?
A) Szent Imre
B) Isidorus
C) Szent Mór
D) Kézai Simon
44. Ki volt a keresztapja III. István királynak?
A) Oroszlánszívű Richárd
B) Konrád
C) Barbarossa Frigyes
D) VII. Lajos
45. Az alábbi kolostorok közül melyik nem a premontrei rendhez köthető?
A) Zirc
B) Zsámbék
C) Csorna
D) Jászó
46. Hol avatták szentté Andrást és Benedeket?
A) Fehérvár
B) Csanád
C) Esztergom
D) Nyitra
47. Hol avatták szentté Gellértet?
A) Esztergom
B) Csanád
C) Fehérvár
D) Nyitra
48. Hol avatták szentté Istvánt?
A) Nyitra
B) Csanád
C) Esztergom
D) Fehérvár
49. Hogy hívták II. István besenyő támogatóját?
A) Tatár
B) Tonuzoba
C) Kötöny
D) Batu

50. Az alábbi fogalmak közül 3 a kanonok egy-egy típusát jelöli. Melyik a kakukktojás?
A) lector
B) flector
C) cantor
D) custos
51. Az alábbi kolostorok egyikét nem Szent László alapította. Melyik a kakukktojás?
A) Somogyvár
B) Szekszárd
C) Szentjobb
D) Kolozsmonostor
52. Hol került sor az Álmos megvakításában szerepet játszó lemeszárlására?
A) Kolozsvár
B) Várad
C) Gyulafehérvár
D) Arad
53. Hogy hívták Koppány apját?
A) Fajsz
B) Taksony
C) Tar Szerénd
D) Solt
54. Melyik területet birtokosa volt Koppány?
A) Tolna
B) Veszprém
C) Fejér
D) Somogy
55. Milyen szokás alapján tartott igényt Koppány Sarolt kezére?
A) idoneitás
B) primogenitúra
C) szeniorátus
D) levirátus
56. Az alábbiak közül melyik nem püspöki székhely Szent István korában?
A) Eger
B) Gyulafehérvár
C) Fehérvár
D) Vác
57. Kinek a tiszteletére szentelték az esztergomi székesegyházat?
A) Szent Miklós
B) Szent Márton
C) Szent András
D) Szent Adalbert
58. Ki győzte le az erdélyi Gyulát?
A) Doboka
B) Csanád
C) Keán
D) Vid
59. Ki győzte le Ajtonyt?
A) Vid
B) Keán
C) Doboka
D) Csanád
60. Mi volt a székhelye Ajtonynak?
A) Zaránd
B) Temesvár
C) Arad
D) Marosvár
61. Melyik monostort nem Szent István alapította?
A) Bél
B) Zalavár
C) Pécsvárad
D) Garamszentbenedek

62. Melyik király környezetéhez tartoztak a következő személyek: Viske, Toyzlau és Pezli?
- A) I. András
B) II. Béla
C) IV. László
D) Aba Sámuel
63. Ki volt az a német király, akinek a támadását ki kellett védenie Szent Istvánnak?
- A) III. Henrik
B) II. Henrik
C) III. Ottó
D) II. Konrád
64. Koppány felnagyelt testét Szent István az ország négy pontján kitűzette. Az alábbiak közül az egyik kakukktojás, melyik ez?
- A) Pannonhalma
B) Esztergom
C) Veszprém
D) Erdély
65. Kinek a közbenjárására jutott el Szent István koronája Magyarországra?
- A) Sebestyén
B) Radla
C) Asztrik
D) Domonkos
66. Hogy hívták Szent Imre testvérét?
- A) Dávid
B) Péter
C) Ottó
D) Saul
67. Kinek az uralkodása idején keletkezett Kézai Simon Gesta Hungarorum című műve?
- A) IV. Béla
B) III. Béla
C) IV. László
D) III. András
68. Kinek ajánlotta művét Anonymus?
- A) az esztergomi érseknek
B) a királynak
C) egyik iskolatársának
D) a pannonhalmi főapátnak
69. Az alábbi fogalmak egyike nem tartozik az oklevél részei közé. Melyik ez?
- A) inscriptio
B) delegatio
C) salutatio
D) dispositio
70. Kit tartunk a Margit-legenda szerzőjének?
- A) Fulco
B) Marcellus
C) Isidorus
D) Magyarországi Pál
71. Melyik történíróra ismertek az alábbi életrajzi adatok alapján?
1235-44 között pesti plébános, 1244-től a királyi kápolna tagja, 1248-51 között székesfehérvári örkanonok, végül 1254-72 között budai prépost volt.
- A) Ákos mester
B) Kézai Simon
C) Kálti Márk
D) Anonymus
72. Hol készültek az alábbi képek? (72-76. képek)

- A) Esztergom
- B) Pannonhalma

- C) Székesfehérvár
- D) Szekszárd

73.

- A) Feldebrő
- B) Tihany

- C) Pécsvárad
- D) Dömös

74.

- A) Feldebrő
- B) Pécsvárad

- C) Tihany
- D) Dömös

75.

- A) Dömös
- B) Tihany

- C) Feldebrő
- D) Pécsvárad

76.

- A) Dömös
- B) Pécsvárad

- C) Tihany
- D) Feldebrő

77. Melyik szerzetesrend templomait ábrázolják a képek? (77-79. képek)

- A) bencés
- B) templomos

- C) domonkos
- D) jezsuita

78.

- A) ferences
- B) pálos

- C) premontrei
- D) kamalduli

79.

- A) bencés
- B) premontrei

- C) ciszterci
- D) karthauzi

80. Hogy nevezzük a görög rítusú szerzeteseket (férfi)?

- A) bazilissza
- B) bazilika

- C) bazilita
- D) baziliszkus

81. Hol került sor az első világi monostoralapításra?

- A) Zselicszentjakab
- B) Szentgotthárd

- C) Somogyvár
- D) Cikádor

82. Hány ciszterci szerzetes „rajzott ki” az anyamonostorból új kolostor alapítására?

- A) 10
- B) 12

- C) 6
- D) 20

83. Kinek az unszolására ismerte el a pápa a pálos rendet?

- A) Szent Domonkos
- B) Szent Ferenc

- C) Aquinói Szent Tamás
- D) Padovai Szent Antal

84. Ki játszott főszerepet az udvar gazdasági ügyeinek intézésében a XIII. századtól kezdődően?

- A) tárnokmester
- B) nádor

- C) országbíró
- D) vajda

85. Az egyik elnevezés nem ugyanarra az etnikumra vonatkozik. Melyik a kakukktojás?
A) böszörmény
B) izmaelita
C) besenyő
D) káliz
86. Az alábbi székek közül az egyik nem a kunok szállásterületén alakult ki. Melyik ez?
A) Szentelt
B) Hantos
C) Kolbáz
D) Orbai
87. Hogy nevezzük a telepítést szervező vállalkozókat?
A) lófő
B) geréb
C) hospes
D) soltész
88. Az ország mely területén szedték be a nyestbőradót?
A) Szepesség
B) Szlavónia
C) Székelyföld
D) Szászföld
89. Az alábbi kifejezések közül három a kolostor közös helyiségeit jelöli. Melyik a kivétel?
A) tabernaculum
B) refectorium
C) capitulum
D) dormitorium
90. Ki volt az alábbi uralkodók felesége? (90-93.kérdés)
- I. András
A) Eufémia
B) Erzsébet
C) Szünadéné
D) Anasztázia
91. Salamon
A) Mária
B) Ilona
C) Eufrozina
D) Judit
92. Könyves Kálmán
A) Eufémia
B) Konstancia
C) Morosini Tomasina
D) Ágnes
93. IV. Béla
A) Morosini Tomasina
B) Laszkarisz Mária
C) Capet Margit
D) Schweinfurtti Judit
94. Az alább felsorolt személyek közül hárman testvérek. Ki a kakukktojás? (94-96. kérdés)
A) Kálmán
B) I. András
C) I. Béla
D) Levente
95.
A) I. Géza
B) Imre
C) I. László
D) Lampert

96.

- A) IV. István
- B) II. Géza

- C) II. László
- D) II. Béla

97. Melyik uralkodó nevéhez kapcsolódnak a következő intézkedések, események? (97-100. kérdés)

A vasárnapi vásárokat szombatra helyezte át.

- A) I. Béla
- B) I. Géza

- C) I. András
- D) I. László

98. Legyőzte Kapolcs vezér hadait.

- A) III. László
- B) II. László

- C) I. László
- D) IV. László

99. Királlyá koronázása előtt a dömösi prépostságban és a pécsváradi bencés apátságban élt.

- A) III. Béla
- B) I. Béla

- C) II. Béla
- D) IV. Béla

100. Feketehalomnál győzelmet aratott Kemény fia Lőrinc seregei felett.

- A) V. István
- B) IV. István

- C) III. István
- D) II. István